

TİCARİ VE İKTİSADİ İÇERİĞİYLE FARKLI BİR ADANA GAZETESİ: SEYHAN (1947-1950)

A DIFFERENT ADANA NEWSPAPER WITH ITS COMMERCIAL AND ECONOMIC CONTENT: SEYHAN (1947-1950)

Oğuz KALAFAT*

Geliş Tarihi/Received:11.02.2024

Kabul Tarihi/Accepted:25.06.2024

KALAFAT, Oğuz, (2024), "Ticari ve İktisadi İçeriğiyle Farklı Bir Adana Gazetesi: Seyhan (1947-1950)", Belge Dergisi, S.28, Pamukkale Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi Yayını, Yaz 2024/II, ss. 123-145.

Öz

Yerel basın tarihine bakıldığında Seyhan Gazetesi Adana kenti menşei ekonomik ve ticari içerikler paylaşan bir yayındı. Özellikle İkinci Dünya Savaşı sonrası soğuk savaşın etkilerinin görüldüğü dönemde yayınlanmaya başlayan gazete bölge insanına hizmet vermekteydi. Adana Ticaret Odası Mecmuasının yayınına son vermesinin ardından 1947-1950 yılları arası yaklaşık dört yıl basılan Seyhan iktisadi içeriğiyle bölgenin üreticileri ve tüccarlarına bilgi kaynağı oluşturdu. İlk iki yıl ekonomik başlıkların yoğun olarak işlendiği içerikler zamanla yerel, ulusal, uluslararası haberlere doğru kaydı. Aslında yayınlandığı yıllar Türkiye'nin çok partili yaşama geçiş evresi olan ve demokratikleşme süreci olarak adlandırılan bir dönemdi. Yine bu süreçte iç politikada uzun yıllar iktidarda olan Cumhuriyet Halk Partisi (CHP) dışında birçok yeni parti de kuruldu. Bunlar içerisinde Demokrat Parti (DP) gün geçtikçe muhalefette güçlendi ve iktidarı ele geçirdi. Zaten Seyhan'ın ticari içeriklerinin politik konulara kaymasının etkisi bu süreçte açıkça görülmüyordu. Genel anlamda Seyhan'ın CHP prensiplerini benimsemiş bir yayın politikası vardı. Seyhan ticari, politik, kültürel, sosyal manada değişim ve dönüşümlerin yaşandığı süreçte Atatürk ilke ve inkılaplarına bağlı bir çizgisi de bulunmaktaydı. Seyhan bölgenin esnaf, tüccar ve vatandaşlarının isteklerine yer vererek resmî kurumlarla bağlantı oluşturan bir bilgi kaynağı görevi üstlenmişti. Gazetede yayınlanan bölümlerde her türden ekonomik içerikler bulunabilirken farklı tarzda köşe yazıları mevcuttu. Örneğin, kumar ve kötü alışkanlıkların tüccarları etkilediğine dikkat çeken Seyhan bu anlamda özgün bir gazeteydi. Çünkü bölge tüccarları birden yüksek gelirlere sahip olabiliyor ve mali durumlarını dengede tutamabiliyorlardı. Ayrıca gazetenin karikatürlerini çizen Kemal Enpor bölgenin tanınmış bir karikatüristiydi. Bunun yanında Ümit Yaşar Oğuzcan, Lütfi Oğuzcan ve Arif Nihat Asya gibi ünlü şair/yazarlarıyla Çukurova'da popüler bir gazeteydi. İçeriği dışında Seyhan Gazetesi Çukurova bölgesine hizmet eden örüntüsüyle ülkenin dönüşüm yıllarında Adana kentinin bir bakıma yerel belleği oldu.

Anahtar Kelimeler: *Seyhan Gazetesi, Basın, Yayın, Adana, Çukurova, Ticaret.*

* Dr., MEB, 03kalafat03@gmail.com, (<http://orcod.org/0000-0002-2341-6290>).

Abstract

When we look at the history of the local press, Seyhan newspaper was a publication that shared economic and commercial content originating from the city of Adana. The newspaper, which started to be published especially in the post-World War II period when the effects of the Cold War were seen, served the people of the region. After the Adana Chamber of Commerce Magazine ceased its publication, Seyhan, which was published for about four years between 1947 and 1950, was a source of information for the producers and merchants of the region with its economic content. The content, which covered economic headlines extensively in the first two years, shifted towards local, national and international news over time. In fact, the years when it was published were a period called Türkiye's transition to multi-party life and the democratization process. Also, in this process, apart from the Republican People's Party (CHP), which was in power for many years in domestic politics, many new parties were founded. Among these, the Democratic Party (DP) grew stronger in the opposition day by day and seized power. In fact, the effect of Seyhan's commercial content shifting towards political issues was clearly visible in this process. In general terms, Seyhan had a publishing policy that adopted the principles of the CHP. Seyhan also had a line that adhered to Ataturk's principles and reforms during the period when commercial, political, cultural and social changes and transformations were experienced. Seyhan served as an information source that included the wishes of the tradesmen, merchants and citizens of the region and established a connection with official institutions. While all kinds of economic content could be found in the sections published in the newspaper, there were also different types of columns. For example, Seyhan, which pointed out that gambling and bad habits affected the merchants, was an original newspaper in this sense. Because regional merchants could suddenly have high incomes and not be able to keep their financial situations balanced. In addition, Kemal Enpor, who drew the newspaper's cartoons, was a well-known cartoonist in the region. In addition, it was a popular newspaper in Çukurova with its famous poets/writers such as Ümit Yaşar Oğuzcan, Lütfi Oğuzcan and Arif Nihat Asya. Apart from its content, Seyhan newspaper, with its pattern serving the Çukurova region, became, in a way, the local memory of the city of Adana during the transformation years of the country.

Keywords: *Seyhan Newspaper, Press-Publication, Adana, Çukurova, Trade.*

Giriş

Çukurova basın tarihine bakıldığında daha çok politika ve mizah yayınlarının öne çıktığı görülmektedir. Kültürel olarak çok farklı dergi ve gazetenin basıldığı çok partili yaşama geçiş döneminde, iktisadi içerikli bir gazetenin çıkması farklı bir durumdu. 1947 yılından sonra Seyhan Gazetesi ekonomik olarak gelişmiş Çukurova bölgesinin ticari hayatına yön vermek için yayın hayatına başladı. Özellikle ticari ve iktisadi haber içeriğiyle üreten vatandaşları bilgilendirmek amacıyla dört yıl boyunca yayınlandı. Yalnız ilk iki yıldan sonra ekonomi haberlerinden uzaklaştı ve yerel, ulusal, uluslararası haberleri daha öncelikli işlemeye başladı. Bir bakıma soğuk savaş ve demokratikleşme dönemi gibi önemli dönüşümlerin yaşandığı süreçte politik, iktisadi, kültürel bakımdan geçiş gazetesi görünümündeydi. Genel olarak Atatürk İlke ve İnkılaplarına bağlı ve CHP prensiplerini benimseyen bir yayın politikasına sahipti. Dinî/ahlaki değerleri ön plana alan ve bu konularda saygılı bir anlayış sergileyen bir yapısı bulunmaktaydı.

Türkiye’de yerel gazetelerin tirajları İkinci Dünya Savaşı’ndan sonra yavaş yavaş artmaya başlarken ulusal ve uluslararası gelişmeler bu durumun tetikleyicisi oldu. Çünkü dünyanın her bölgesinde yaşananlar haber çeşitliliğini artırmaktaydı. Özellikle İkinci Dünya Savaşı sona erdikten sonra barışın Dörtler¹ grubu tarafından sağlanamaması nedeniyle bloklaşma tüm ülkeleri etkilemeye başladı. Özellikle kapitalist Batı bloğu ile komünist Ruslar arasında yaşanan politik, iktisadi, askerî çekişme bir soğuk savaş sürecini beraberinde getirdi.² Çoğu Avrupa ülkesi her iki taraftan birini kendine yakın görünürken, ilk yıllarda Türkiye tıpkı savaş esnasında olduğu gibi tarafsız kalmayı tercih etti. İki tarafa karşı mesafesini korurken ideolojik yaklaşımların ülkeye girmesine izin vermemeye özen gösterdi. Bununla birlikte Türkler uluslararası ticari ilişkilerde dengeli bir politika güdüyordu. Yalnız Rusların Balkanlar, boğazlar ve Doğu Anadolu bölgesindeki istekleri ister istemez Türkiye’yi Batı bloğuna yaklaştırdı.

Uluslararası ilişkilerde soğuk savaş emareleri görülürken iç politikada farklı gelişmeler vardı. Dünya harbi sonrası Türkiye’de çok partili yaşama geçiş evresinde farklı türde çok sayıda gazete ve dergi yayınlandı.³ İkinci Dünya Savaşı evresinde İstanbul’da 176 ve Anadolu’da toplamda 582 farklı gazete⁴ yayınlandı.⁵ Çok partili yaşama geçiş evresinde ise günlük veya haftalık basılan gazetelerin sayısı arttı.⁶

Son olarak bilinmesi gereken olgulardan birisi de 1875 yılında 100. sayısı arşivlerde mevcut olan ve 1918 yılına kadar yayını devam eden farklı bir “Seyhan” gazetesi de bulunmaktadır. İkinin aynı isimle yayınlanması karışıklığa sebep olacağından ayırt edilmesi önemlidir.

A. Seyhan Gazetesi Hakkında Ön Bilgiler

Çukurova’nın merkez kenti Adana’da 10 Mart 1947 tarihinde Seyhan gazetesinin ilk nüshası yayımlandı. Rıza Şen hem gazetenin sahibi hem de yazı işleri (yazı işlerini fiilen

¹ Rusya, Amerika Birleşik Devletleri, İngiltere, Fransa.

² Chari Chandra, *Superpower Rivalry and Conflict: The Long Shadow of the Cold War on the Twenty-First Century*, Routledge, 2009, s. 40-149.

³ Taner Timur, *Türkiye’de Çok Partili Hayata Geçiş*, İmge Kitabevi Yayınları, 2000, s. 11-132.

⁴ Savaşın başlamasıyla bu sayı 113’e kadar geriledi. Bununla birlikte 227 dergi faaliyet gösterdi.

⁵ Alpay Kabacalı, *Başlangıçtan Günümüze Basın Sansürü*, İstanbul: Literatür Yayınları, 2000.

⁶ 1946’da 194, 1947’de 32,1948’de 408, 1949’da 420 farklı gazete okuyucularla buluştu. Bkz. Abdi Erkal, ‘Osmanlı’dan Günümüze Türkiye’de Yerel Basının Gelişim Süreci’, *Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi Akademik Dergisi*, 2019 <<https://doi.org/DOI: 10.18094/josc.397938>>.

idare eden) müdürüydü. Adı geçen bu gazete Adana Yeni Postane yanındaki Seyhan Matbaası'nda ve kırmızı başlık olan kısım dışında siyah-beyaz şekilde basılmaktaydı. Posta Kodu: 129 ve Telefon Numarası: 1831 idi. Haftalık 4 sayfa olarak yayınlanan gazetenin fiyatı 5 Kuruş'tu. Çukurova bölgesinin ticari hayatına yönelik haberler yapan bu gazete "Şimdilik Haftada Bir Çıkar" üst bilgisiyle birlikte "Ticari Siyasi Halk Gazetesi" künyesini kullanmaktaydı.⁷ Seyhan'ın ilk sayısından itibaren kullandığı üst künyesinin yer aldığı bölüm aşağıda görülmektedir:⁸

Seyhan'ın yayın hayatına başlamasının temel nedeni Adana kenti ticari hayatında hissedilen bilgi eksikliğiydi. Çünkü Adana Ticaret Odası Mecmuasının yayın hayatının son bulması bu alanda önemli bir boşluk oluşturdu. Zaten Seyhan ilk sayısında aktardığı ve "Niçin Çıkıyoruz?" başlığıyla verdiği köşe yazısında bu durumla ilgili detaylı bilgiler vermiştir. Ayrıca gazeteye göre Türkiye'nin önemli ekonomik büyüklüğe sahip kentlerinden bir olan Adana'da bu tür bir yayının yer alması son derece önemliydi. Seyhan'ın ilk sayısında gazetenin çıkış amaçlarının yer aldığı bölümde şu bilgilere yer verilmekteydi:⁹

"Yayın hareketlerine bugün dört gündelik gazete ve üç dört tane haftalık, aylık mecmua ile iştirak eden Adana'da cihan harbinden evvel Hilmi Paşa ve Taha Toros'un şahsi gayretleriyle çıkan "Ticaret Odası" mecmuasının intişar sahasından çekilmesinden sonra iktisadi hareketleri takip edecek tüccar ve esnafın fikir ve dileklerine tercüman olacak bir ticaret gazetesinin de yurt hizmetine katılması çoktan beri hissedilen bir ihtiyaç idi. İstanbul'da ve İzmir'de çıkan ekonomi ve ticaret gazetelerinin gördüğü rağbet bu ihtiyacın fiili bir delildir. Her yerin kendi işlerini güdecek mahalli gazetesi olur. Türkiye'nin dördüncü şehri olan Adana eskiden beri memleketin en geniş ve en feyizli ziraat bölgesi olduğu kadar yine kendi ürünlerini işleyecek fabrikalar ile ehemmiyeti günden gün artan bir sanayi bölgesinin de merkezidir. Diğer taraftan cihan harbinden sonra cenub ve şarki cenube doğru inkişaf eden "Dış Ticareti" Adana Mersin ve İskenderun ekonomik bakımdan önemini artırmış ve bu muhit hal kına yeni ödevler hazırlamış, yeni iş sahası açmıştır. Ticaretimizin inkişafı yolunda (Seyhan Gazetesi) de hissesine düşen vazifeyi ifa etmek emeliyle yayın sahasına atılmaktadır."

⁷ Üst künye 26. nüshadan itibaren "Ticari, Siyasi Halk ve Esnaf Gazetesi" olarak değiştirilmiştir.

⁸ Seyhan, No:1, 10 Mart 1947, "Üst Künye", s. 1-4.

⁹ Seyhan, No:1, 10 Mart 1947, "Niçin Çıkıyoruz?", s. 1.; Seyhan'ın ikinci nüshasında yer alan "Maksat ve Hedefimiz" başlığındaki yazıda şu bilgilere yer veriliyordu: "Biz de her yeni intişar eden gazete gibi tezimizi efkârı umumiyeye arz ederken hedefimizi müdafaya mecburuz. Şurada peşinen söyleyeyim ki, gazetemizin prensiplerini okumak maksadı anlatmakta geciktirmez. Hem politik hem ekonomik çerçevede içinde memleket menfaatlerine yardımcı bulunmayı şiar addederken müspet rakamlara ve sağlam fikirlere dayanarak intişarı müddetince en becerikli ve en yılmaz bir azimle çalışmayı vazife biliriz." Bkz. Aynı yer.

Gazete yönetimi ikinci sayısında yayın hayatına başlayan Seyhan için tebrik edenlere yönelik ilk sayfasından şu mesajı yayımladı: “Gazetemizin intişarını çok samimi karşılayarak gerek yazı ile gerek idarehanemize kadar teşrif ile bizi tebrik eden kadirşinas arkadaşlarımıza teşekkür ederiz.” Ayrıca Sıtkı Avcı’nın “Maksat ve Hedefimiz” başlığındaki köşe yazısında amaçlarının sadece ticaret olduğunu aktaran şu ifadelerle yer veriliyordu: “Yurdumuzda ticaret hayatının son günlerdeki keşmekeşi, hiçbir kimsenin hatta hiçbir esnaf veya tüccarın yekdiğerinden haberi olmaksızın hep itibarı ve indî alışverişlerden ileri geldiği fikrindeyiz; bu gaye iledir ki, Cenup bölgemizde “Ticaret” mefhumunu taşıyabilecek bir gazetenin mevcudiyetsizliği, bize bu fikri ilham etti. Ne dereceye kadar tezimizde muvaffak olabilirsek o kadar bahtıyarız.”¹⁰

Avcı’nın köşe yazısında Seyhan’ın amaçları arasında dünya ticaretinden bilgiler aktarmak ve iç ticarete yönelik her türlü analizi okuyuculara sunmak, fiyatları takip etmek, resmî makamların aktaracağı rakamları yayınlamak, toplumun refah içinde yaşaması için ticari bilgileri paylaşmak da yer almaktaydı. Bunun yanında ülke gündeminde yer alan ve demokratikleşme dönemi içerisinde yaşanan kardeş kavgalarına hiçbir suretle temas etmeyecekleri de belirtiliyordu.

Gazetenin işlediği konular arasında sanayii, ticaret, tarım, ormancılık/orman ürünleri, kooperatifler, tarım/tarım ticareti, nakliyat, borsa, piyasa ürün cetvelleri, yapılacak artırma-eksiltmeler (icra/iflas dosyaları-açık artırma), bankacılık/kredi işlemleri gibi ekonomik alanlar bulunmaktaydı. Ayrıca Seyhan’da ulusal ve uluslararası ekonomik haberlere de ara ara yer verilmekteydi.

Bölgenin ticaretine yön veren esnaflar, zanaatkarlar, atölyeler, kasaplar, kalaycılar, ziraatçılar gibi grupların sorunlarına yönelik yayının içerisinde “Esnaf Ne İster?” bölümü yer almaktaydı. Burada çocukluk dönemlerinde oynanan “Bakkal Ne İster?” oyunundan esinlenilerek iş hayatı içerisinde yer alan grupların problemleri dillendirilmeye çalışılmıştır. Oyun, “empati kurulan kişi/kuruluşun istekleri tekrarlanarak seslendirilmesi” safhasından oluşmaktaydı. İlk sayısında gazete bu köşesinde şu sorunları dile getiriyordu:

- Tarsus kapısı Borsa civarı, Saathane ve kalaycılar esnafı bir umumi hela ister,
- Kasaplar hali hâinden şikayetçi, temizlik ve bozulan yolunun yapılmasını ister.

Bunun dışında yukarıda değinilen bölüme benzer “Halk Ne İster?” köşesi de vardı. Esnaf ne ister? bölümüne benzer halkın bazı sorunları burada kamuoyuyla paylaşılmaktaydı. Örneğin ilk sayısının bu bölümünde şu konuya değinilmiştir: “Adana’nın sıcakları kendini göstermeye başlamak üzeredir. Yani buz mevsimi gelmektedir. Her seneki gibi buz satışları gayri muntazam olmamalı ve her mahallede buz bulabilmek için satış yerlerinin ve satışlarının nizama girmesini ister.”

Seyhan’ın ön sayfasında ana bölüm olarak “Öğütler” köşesi vardı. Adı geçen bu bölümde gazetede okuyuculara dönemin sosyal, kültürel, ekonomik durumları hakkında değerlendirmeler yapıyordu. Örneğin ilk sayıda tüccarların ve tarımla uğraşanların kazandıkları yüksek miktarlardaki paraları kumarda hızlıca harcadıklarına dikkat çekiliyordu. İkinci sayısında ise sıtmanın yayılması ve bu hastalığın zararlı etkileri hakkında detaylı bilgiler verilmekteydi. Özellikle 1947 yılında çok yağmur yağdığını belirten gazete kara sinek ve sivri sinek haşeratinin fazla olacağı hakkında uyarılarda bulunuyordu. Önceden belediye birimlerinin hazırlıklı olması gerektiğini de belirtiliyordu.

¹⁰ Seyhan, No:2, 17 Mart 1947, “Maksat ve Hedefimiz”, s. 1-4.

Genel olarak iktisadi konuları haber yapan Seyhan bazı gazete ve dergilerle yakın ilişkiler içerisindeydi. Hatta onların okunması veya okutulmasını da talep ediyordu. Seyhan' da birkaç gazete ve dergiyle ilgili paylaşılan içerikler şunlardır:

- Türksözü, "Bölgenin en çok okunan sabah gazetesi",
- Kanad/Kanat, "Herkesin dergisidir, onu okuyunuz ve okutturunuz",
- Geveze, "Herkesin gazetesi, onu okuyunuz."

Çok partili yaşama geçiş döneminde Seyhan'da diğer Adana gazete ve dergilerinden farklı olarak basın mensupları serisi adı altında görsellerin yer aldığı bölüm yayınlandı. Özellikle yerel basın mensuplarının yer aldığı bölümde çeşitli yerel gazeteciler, karikatüristler, basın mecrasının öne çıkan şahsiyetlerine yer verildi. Karikatür yapma tekniğiyle hazırlanan bu çizimler Seyhan'ın 32. nüshasından itibaren yayınlanmaya başladı. Basın mensupları serisi olarak yayınlanan ve karikatürist Kemal Enpor tarafından çizilen karikatürlerin yer aldığı bu bölümde şahısların kim olduğuyla ilgili pek bilgi yer almıyordu. Buna karşın yaklaşık 14 şahıs karikatürize edildi. Karikatürün altında bazı bilgilerin yer aldığı örneklerden birkaçı şu şekildeydi:¹¹

Görsel-2: Seyhan 32. Nüshasında Yer Alan Karikatür

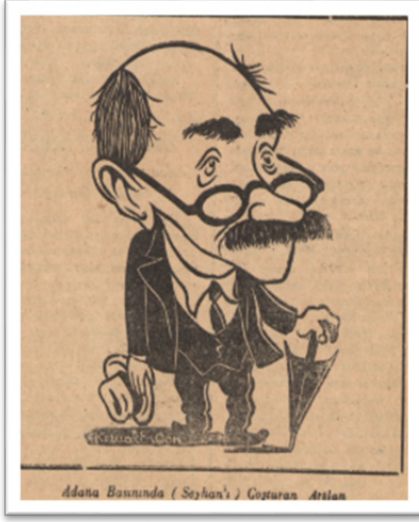

Görsel-3: Seyhan 34/35. Nüshalarında Yer Alan Karikatür

¹¹ Seyhan, No:32, 13 Ekim 1947, s. 1.; Seyhan, No:334/35, 3 Kasım 1947, s. 1.; Seyhan, No:39, 1 Aralık 1947, s. 1.; Seyhan, No:48, 2 Şubat 1948, s. 1.

Görsel-4: Seyhan 39. Nüshasında Yer Alan Karikatür

Görsel-5: Seyhan 48. Nüshasında Yer Alan Karikatür

B. Seyhan Gazetesinin İçeriği

Seyhan ilk çıktığında ulusal ve uluslararası ekonomik gelişmeler hakkında kısa kısa notlar vermekteydi. İktisadi haberleri okuyucularına taşıyan Seyhan'ın bu anlamda Çukurova'nın sürdürülebilir ekonomik politikalar belirlemesine yardımcı olduğu görülüyordu. Zira Seyhan Adana Ticaret Odası Mecmuasında yer alan kayıtlarının kamuoyuna duyurulmasının sonlanması üzerine yayına başladığından detaylı iktisadi bilgileri okuyucularına sunmaktaydı. Söz konusu gazete ilk sayısında dünya genelinde yaşanan bazı ekonomik-sosyal gelişmeleri "*Haftanın Kısa Ticari Haberleri*" bölümünde şu şekilde bahsediyordu:¹²

- İthalat faaliyetleri günden güne artmakta ve tüccarlar gelen malları gümrükten hemen çekmektedir. Burada güdülen amaç piyasayı yeni mallar gelmeden tutmaktır,
- Amerika Birleşik Devletleri'nin (ABD) sunmuş olduğu kredi ile 62 lokomotif alınacaktır,¹³
- Kömür bunalımı yüzünden İngiltere elindeki kaynakları kullanmak istemekte ve daha az sipariş vermektedir. Ayrıca eski kömür borçları için de mühlet istiyordu,
- Ticaret Bakanlığı iyi cins çeltik ithalatına izni verdi,
- İstanbul limanına içerisinde çinko, boya, makine aksamı, cam, galvanizli tel yüklü İsveç'ten gelen bir gemi yanaştı,
- Devlet Demir Yolları (TCDD) yolcu trenlerinde önemli tadilatlar yaptı.

¹² Seyhan, No:1, 10 Mart 1947, "*Haftanın Kısa Ticari Haberleri*", s. 1.

¹³ ABD'nin sağlamış olduğu 10 milyonluk kredi ile Nisan 1947'de 24 adet Mikado marka lokomotif ve 204 adet vagon alınmıştır. Bkz. Seyhan, No:5, 7 Nisan 1947, "*On Milyonluk Kredi*", s. 3.

Çukurova tarım ve ticaretiyle ilgili haberler yapan Seyhan özellikle bölgenin borsası hakkındaki bilgilere her nüshasının 3. sayfasında geniş yer ayırıyordu. Tarım ürünlerini içeren borsa da özellikle alım satım işlemleriyle ilgili detaylı cetveller bulunmaktaydı. Bu bilgilerin yanında para birimlerinin karşılıklı değerleri,¹⁴ altın fiyatları,¹⁵ Suriye'deki ekonomik endeksler, İstanbul kambiyo borsası, New York borsası gibi endeksler vardı. Ticari bilgilerin yer aldığı piyasanın durumları gazete tarafından sunulan cetvellerde kamuoyuyla paylaşılıyordu. 1947 yılının bazı aylarına ait piyasa söz konusu cetvellerinin yer aldığı örneklerden birkaçı şu şekildeydi:¹⁶

Piyasa Durumu (1947)						
Maddelerin Cinsi	Mart		Nisan		Mayıs	
	Toptan ¹⁷	Parekende ¹⁸	Toptan	Parekende	Toptan	Parekende
<i>Pirinç Maraş</i>	110-115	120-125	115	130	110	120
<i>Pirinç Ceyhan</i>	105	115	105	115	105	115
<i>Fasulye Maden</i>	75	85	75	85	75	85
<i>Fasulye Elbistan</i>	60	70	60	65	60	65
<i>Fasulye Yerli</i>	50	55	50	55	50	55
<i>Nohut</i>	35-40	40-45	40	45	45	50
<i>Mercimek</i>	50	55	45	50	45	50
<i>Mercimek Kırmızı</i>	60	65	60	65	58	62
<i>Patates</i>	22-25	30				
<i>Sade Yağ Urfa</i>	500-510	525-540	500	540	490	540
<i>Sade Yağ Diyarbakır</i>	460-470	490-500	475	500	450	490
<i>Zeytinyağı Ayvalık</i>	270	290-300	270	300	280	300
<i>Zeytinyağı Kilis</i>	250	270	250	270	250	270
<i>Sabun Beyaz</i>	190	220	190	220	180	210
<i>Sabun Antakya</i>	215	250	215	250	215	250
<i>Sabun Yeşil</i>	160	180	150	170	150	170
<i>Zeytinyağı Erdek</i>			110	130	110	130
<i>Zeytinyağı Gemlik</i>			140	160	140	160

Görüreceği üzere Çukurova bölgesinde bahar mevsimine yönelik ürünlerin piyasa durumları ve Türk lirası değerleri çok fazla değişikliğe uğramamıştır. Hem bölge dışından hem de Çukurova'da üretilen ürünlerin maddi değişimleri rahatlıkla karşılaştırılabilmektedir. Böylelikle Adana ve çevresinde ticaret yapmak isteyen tüccarlar bilgilendirilmekte ve bununla birlikte yanlış fiyatlardan dolayı dolandırılmaktan da kurtarılmış olmaktadır. 1948 yılına ait cetvelde yer alan ticari rakamlar şu şekildeydi:¹⁹

¹⁴ ABD doları ile karşılaştırma yapılmaktaydı.

¹⁵ İngiliz, Mısır, Filistin, İran, Irak, Reşadiye, Ticariye altınları.

¹⁶ Seyhan, No:3, 14 Mart 1947, s. 3; Seyhan, No:6, 21 Nisan 1947, s. 3; Seyhan, No:11, 19 Mayıs 1947, s. 3.

¹⁷ Satış fiyatı.

¹⁸ Satış fiyatı.

¹⁹ Seyhan, No:66, 7 Haziran 1948, "Bir Haftalık Piyasa Cetveli", s. 3.

Piyasa Durumu (1948)		
Maddelerin Cinsi	Haziran	
	Toptan	Parekende
<i>Pirinç Maraş</i>	110-115	120-125
<i>Pirinç Ceyhan</i>	95	105
<i>Fasulye Maden</i>	70	80
<i>Fasulye Elbistan</i>	65	75
<i>Fasulye Yerli</i>	55	60
<i>Nohut</i>	43	50
<i>Mercimek</i>	45	50
<i>Mercimek Kırmızı</i>	66	70
<i>Patates</i>	0	0
<i>Sade Yağ Urfa</i>	550	600
<i>Sade Yağ Diyarbakır</i>	490	520
<i>Zeytinyağı Ayvalık</i>	240	260
<i>Zeytinyağı Kilis</i>	200	220
<i>Sabun Beyaz</i>	140	160
<i>Sabun Antakya</i>	160	175
<i>Sabun Yeşil</i>	110	130
<i>Zeytinyağı Erdek</i>	105	120
<i>Zeytinyağı Gemlik</i>	140	160

Yayınlandığı günden itibaren Çukurova piyasasını okuyucularıyla buluşturan Seyhan mahsullerin fiyatlarını hasat döneminde detaylı şekilde aktarmaya devam etti. 1947-48 yılları karşılaştırıldığında fiyatlarda pek değişiklik yoktu. Anlaşılacağı üzere yüksek enflasyon görülmeyen bu yıllarda alış-satış dengesi çok dar aralıklarda farklılık gösteriyordu. Seyhan bu ekonomik göstergeler dışında haftalık eksiltme-arttırmaların (icra-iflas satışlarını) bilgisini, mevsimlik sebzelerin güncel fiyatlarını, döviz kurlarının değişimlerini üçüncü sayfasında tablolar halinde paylaşıyordu. Fakat iki yıldan sonra bu tür bilgileri yayınlamayı bıraktı.

Seyhan ülkenin iktisadi dönüşümleriyle ilgili ticaret ve sanayi teşekküllerine yönelik çarpıcı analizler içeren köşe yazısı yayınlamıştı. Söz konusu yazıya göre iktisadi teşebbüslerin daha verimli olması ve girişimcilerin kendi yağında kavrulmak yerine devletle ilişkilerinin kuvvetlendirilmesi adına ticaret, sanayi, esnaf, sanatkarların birlik oluşturmasının faydalarından bahsetmişti. Aslında tarihsel süreçleri hakkında bilgi verilip birlik veya odaların gücünün farkına varılması isteniyordu. Buna karşın görevlerine devam eden bu tür yapılar için de kayıt, tescil, istatistik, tahmin, tevzi, şahadetname, referans, istişare, hükümetin veya mahkemenin verdiği zorunlu görevler haricinde pek farklı işler yapmadıkları vurgulandı. Bu durumun kabul edilemez olduğuna değiniliyor ve Lonca sistemi kadar etkili olamadıkları nedeniyle eleştiriliyordu. Hatta Amerika Birleşik Devletleri (ABD) ve Avrupa'da bu tür oluşumların kalkınmanın yegâne yolu olduğu belirtiliyordu. Ek olarak bu tür yapılara lüzumun elzem olduğu söylenirken ekonomik işlerin çok da basit olmadığı örneklerle açıklanıyordu. Haberin devamında Adana kentinde esnaf taleplerinin

karşılanmasına yönelik çeşitli kooperatiflerin kurulma çalışmaları olduğu da ifade edildi. Başta terziler, elbiseciler, yorgancılar, tabak ve saraçlar, kunduracılar, köşkerler, oturakçılar olmak üzere farklı kooperatiflerin teşkili üzerine toplantıların yapıldığının bilgisi de verildi.²⁰ Bu kapsamda çok geçmeden hayata geçirilen ilk girişim Adana Valisinin desteğiyle “*Deri ve Dikim İşleri Esnaf Kooperatifi*” oldu.

Adana kentinde esnaflara yönelik farklı bir oluşuma da değinen gazete, işveren ve çalışanlar için kurulan bir cemiyetin bilgisini paylaşıyordu. “*Adana Esnafı Koruma ve Yardım Derneği*” ismiyle kurulan bu teşekkülün maksadı kentte bulunan esnaflar ile yanında çalışanların (kalfa, çırak, garson, tezgahdar, işçi) sosyal yardım ile sağlık bakımından daha ferah ve güvenceli bir yaşama sahip olmalarını sağlamaktı. Ayrıca bu kimselerin ailelerinin yoksulluktan ve müşkül duruma düşmelerinden korunmak adına her türlü yardımı yapmaktı. Esnaflara yönelik klinik, dispanser, revir, hastane gibi yapıların kurulması da cemiyetin amaçları arasındaydı. Gazete cemiyetin amaçlarını son derece yerinde bulmaktaydı.²¹

Ülkenin iktisadi gelişmelerinden notlar paylaşan gazete ulusal içeriklere de değinmekteydi. Bu kapsamda bir kalkınma planı ve ekonomi kongresinin düzenleneceği haberini okuyucularıyla paylaştı. Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Faik Ahmet Barutçu koordinesinde tüm bakanların kalkınma planına yönelik çalışmalar yaptığı belirtildi. Ekonomik ve zirai kalkınma dışında hayat pahalılığı konularının tartışılacağı kongrede ülkenin her bölgesinden belirli birikimi olan iş insanı, ilim insanı, tacir gibi kimseler katılacaktı.²² Kongrede kalkınma programlarına yönelik çalışmaların planlaması ele alınacaktı. Aslında bu haberin kaynağının altında oda başkanı Selahattin Türkgenç ve umumi kâtabi Lütfi Oğuzcan’ın Ankara’ya çağırılması yatmaktaydı.²³

Seyhan iktisadi haberlerini sadece ulusal boyutta tutmuyordu. Uluslararası ticari gelişmelere yer veren analizleri de mevcuttu. İkinci Dünya Savaşı sonrası Lenin önderliğinde Rusya’nın yayılmacı politikasına istinaden ekonomik harp planlarını devreye sokmaya çalışıyordu. Dolar karşısında yeni rubleyi güçlendirmeye çalışan Ruslar kendi para birimlerinin her alanda geçerli olması için planlar yapıyorlardı. ABD’nin Marshall planlarıyla Avrupa’yı kalkındırma girişimlerine karşı Ruslar yeni para birimiyle dayanıklı bir sistem kurabilecekti. Çünkü Ruslara göre ABD’nin yaklaşık 20 yıl önce yaşadığı gibi bir ekonomik buhranla karşılaşabilir ve bu durum ister istemez Rusların uluslararası arenada önünü açabilirdi. Bir bakıma Ruslar yeni ruble ile iktisadi harp ilan etmiş oluyordu. İktisadi harbin ana çarpışma sahası da politik ve ticari nüfuz elde etme girişimleriydi. Bu kapsamda şu üç teknik detay bulunmaktaydı: “1- *Paranın altın karşılığı*, 2- *Çokça istihlal ve ihracat*, 3- *Emniyet (paranın ve ticaretin güvenliği)*.” ABD’nin bu üç güce sahip olmasına karşın Ruslarda sadece altın varlığı bulunmaktaydı. İngilizler ise savaştan yıpranarak çıktıklarından sarsıntı geçirmekteydi. Çok fazla altın stokuna ve emniyet gücüne sahip İngilizlerin eldeki kaynaklara rağmen ticaret kapasiteleri düşüktü.²⁴

²⁰ Seyhan, No:13, 2 Haziran 1947, “*Ticaret ve Sanayi Odaları*”, s. 1,3.

²¹ Seyhan, No:19, 14 Temmuz 1947, “*Bir Kuruluş Üzerine Düzenlemeler*”, s. 1,3.; Düzenlemeler ve çalışmalar sadece bununla sınırlı değildi. Ayrıca her türden kalfa ve çırağın çalışma hayatının düzenlenmesi için Adana Esnaf Odası İdare Kurulu Meclisi tarafından bir talimat yayınladı. Bu talimata göre esnaf ve sanatkarların yanında çalışan kalfa, çırak, tezgahdar kendi ustalarının rızası olmadan başka bir işyerinde çalışmaya gidemeyeceklerdi. “*İyi hal kâğıdı*” olarak düzenlenen formla geçiş yapılacak ve bu talimata uymayanlar para cezasına çarptırılacaklardı. Böylelikle esnafların haberi olmadan yardımcı çalışanların ansızın işi bırakmaları gibi durumlar ortadan kalkacaktı.

²² Seyhan, No:45, 12 Ocak 1948, “*Kalkınma Planı ve Ekonomi Kongresi*”, s. 1.

²³ Bu davetin sonucunda Ticaret Bakanlığı tarafından “*Esnaf Odası Kanunu*” değişikliği yapılacağı bilgisi gazeteye ulaşmıştı. Seyhan, No:45, 17 Mayıs 1948, “*Esnaf Odası Kanunu Değişiyor*”, s. 1.

²⁴ Seyhan, No:64, 24 Mayıs 1948, “*Ruble Dolara Kafa Tutmak İstiyor*”, s. 1-2.

Yayınlanan köşe yazısında Türkiye ile alakalı olarak savaş sonrası barış döneminde para politikalarında istikrara dikkat edilmesi gerektiği ve bol altına sahip olmamasına rağmen emniyet gücüne sahip olduğu belirtildi. Ülkenin kaynaklarının yeterli görüldüğü bunun yanında zirai ihracatın kalkınmayı sağlayacağı tezi öne sürülüyordu. Özellikle tarımda makineleşmeye özen göstermek gerekmekteydi. Eğer ithalat yapılacaksa tarım teknolojileri üzerine olmalıydı. Ayrıca millî para biriminin istikrarına çok sıkı önlem alınması da elzemdi.

Türkiye'nin uğraşması gereken diğer bir konu gümrük işleri ve buna mukabil kaçakçılıktı. Özellikle güney sınırında yaşanan kaçakçılık işlerinin önemli bir ekonomik afet olarak değerlendirilmesi gerekmekteydi. Maliyeye, sanayiye, ticarete, ziraata kadar tüm alanları etkileyen bu hadisenin uzun soluklu bir mücadeleyle kontrol altına alınabileceği ön görülüyordu. Ticaret ve İç İşleri bakanlıkları tarafından Adana'dan Diyarbakır'a uzanan kaçak malların takibinin yapılması sonucunda bazı olumlu mali gelişmeler de görülmüştü. Bu takip ile buğday fiyatları 35 kuruştan 25'e düşmüştü. Hatay Valiliği tarafından yürütülen operasyonlarla kontrollü ve korunaklı geçici sistem kurulup güvenlik de sağlanmıştı.²⁵

1948 Haziran ayında ülkede sebebi belli olmayan nedenlerle şeker kıtlığı baş göstermesi sıkıntılı bir sürece girildiğinin habercisiydi. Çok geçmeden temmuz ayı içerisinde akaryakıt yokluğu da karaborsacılığı tetiklemişti. Sokoni şirketi tarafından dağıtımı yapılan akaryakıt için bazı önlemler alınmaya başlandı. Öncelikle yabancı plakalı araçlara benzin verilmeyecekti ve nakil vasıtalarına karneyle benzin satılacaktı. Karaborsacılık faaliyetleri kapsamında yaşanan geçici durumu önlemek adına 15.000 ton benzin geleceği de çok geçmeden resmî makamlar tarafından duyuruldu.²⁶

Tarım deltası olarak bilinen Adana'da Seyhan gazetesi bölgenin iktisadi haberlerini okuyuculara sürekli aktarmaya devam etti. 21 Ağustos 1948 tarihinde Ticaret Bakanı Cemil Sait Barlas güney illeri kapsamında Adana kentini ziyaret etti. Pamuk rekoltesinin normal seyrinde olduğu yılda Adanalı tacir ve iş adamlarıyla toplantı yapan Barlas bölgenin sıkıntılarını dinlemişti. Toplantıda Çiftçi Birliği Başkanı Fazlı Meto hükümetin çalışmalarını beğendiklerini söyledikten sonra lisans işlerinin kolaylaştırılmasını hatta tamamen kaldırılmasını talep etti. Bununla birlikte aynı toplantıda ihracatta sterlinle de alış-veriş yapılmasını bakanan istedi. Bakan vatandaşların isteklerinin dikkate alınacağını belirttikten sonra pamukla ilgili bilgiler aktardı ve kredi imkanlarının artırılacağını müjdesini de verdi.²⁷

Seyhan Gazetesinin 81. nüshasında Çukurova deltasıyla ilgili bir projeden bahsedildi. Aslında bu proje önceki sayılarda Bayındırlık Bakanlığı tarafından plana alınan bölgenin kalkınmasına yönelik karayolu veya demiryolu ağıyla alakalıydı. Söz konusu bu proje Adana'nın Mersin limanına olan hinterlandının genişletilmesini içeriyordu. Projeye Adana-Mersin demiryolu hattına Adana-Karatay bağlantısı eklenecekti. Aslında bu dar hat fikri Fransızlar tarafından mütareke döneminde döşenip işletilmesi mevzusundan doğmuştu. Böylelikle tüm deltanın ulaştırma ağı genişletilip ticari mallar kolayca aktarılabilirdi. Zira Yüreğir Ovası tam manasıyla uluslararası bağlantıya sahip olacak ve karayolu bağlantısının yükü hafifletilecekti. Adanalı vatandaşlar bu talebini yine bölgeden seçilmiş olan Ulaştırma Bakanı Kasım Gülek'e ilettiler. Vatandaşlar Mudanya-Borsa hattından sökülür

²⁵ Seyhan, No:65, 31 Mayıs 1948, "Gümrük ve Kaçakçılık", s. 2.

²⁶ Seyhan, No:72, 19 Temmuz 1948, "Şehirde Geçen Hafta Karaborsacılık Faaliyetleri Baş Gösterdi", s. 2.

²⁷ Seyhan, No:76, 23 Ağustos 1948, "Ticaret Bakanı Adana'da", s. 1.

yolun bu kısma döşenmesinin ekonomik olacağı vurgusunu da yaptılar.²⁸ Seyhan'ın bu girişimi sonrası Kasım Gülek gazetesinin bu haberine yönelik bir mektup yazma nezaketinde bulundu. Bakan, Seyhan'a gönderdiği mektupta şu ifadelere yer verdi:²⁹

"Sayın Rıza Şen, Seyhan Gazetesi Sahibi, Adana Seyhan Gazetesinin 6 Eylül 1948 tarihli nüshasının bana ithaf edilerek yazılan yazıyı okudum. Yüreğir'in en mühim ihtiyaçlarından biri olan Karataş yolunun hamle olarak başlamak şerefi benimdir. Bunu sona erdirmek için elimden gelen gayreti göstereceğimden emin olmanızı sizden ve hemşerilerimden istirham ederim. Bu hususta hiçbir gayret ve teşebbüsten geri kalmayacağım. Size ve hemşerilerime saygı ve selamlarımı iletiyorum."

Planlanan bu hatla ilgili konuya Adana Valisi Zühtü Durukan da dahil olmuş ve Adana-Karataş yerine Yumurtalık-Ceyhan bağlantısının eklenmesinin doğru olacağı kanaatini ortaya atmıştı. İşin aslı düşünüldüğünde her iki hattın ne kadar faydalı olacağı konusunun tartışılabilir olmasının yanında projelerin hayata geçirilmesinin gerekliliği vurgulanmıştı. Zira iç deltanın denize tren hattıyla bağlanması ekonomik bir hamle olacağı görülmekteydi. Tren hattı yanında telefon bağlantısının olmaması da diğer göze çarpan problemdi. Ayrıca seçim bölgesi Adana olan Ulaştırma Bakanı'nın bu tür bir projeler için gazeteyle mektupla cevap vermesi bölgeye ve Seyhan'a verdiği önemi göstermekteydi.

1948 yılı aralık ayında Çukurova ve İzmir bölgesi pamuklarıyla alakalı olumsuz haberler yayınlandı. Haberlere göre Adana pamuk ihracatı esnasında Mersin limanında paketlenen malların bir kısmının ıslak, hileli, bozuk olduğu saptanmıştı. İhracatta güven unsurunu zedeleyecek bir durum olduğu için tacirler endişelenmişti. Gazete manşetten verdiği haberde şu çarpıcı başlığı okuyucularıyla paylaşmıştı: *"Bu ihracatçılardan birinin şehrimizdeki bir pamuk kralı olduğu kuvvetle söyleniyor."* Ülke ve bölge ihracatına zarar getirecek olan durum üzerine Ticaret Bakanlığı da soruşturma başlatmıştı. Adanalı bir pamuk kralının bozuk mallar yükletmesi ve yurt dışına gönderilmek üzere hazırlanması farklı dedikoduları beraberinde getirmişti. Çünkü gelir seviyesi yüksek tacirlerin bu tür bir yola başvurması bölge ticareti konusunda hiç de hoş bulunmamıştı.³⁰

Çiftçi Birliğinin 1949 yılı şubat ayında yapılan yıllık kongresinde *"partililik"* yapıldığı konusu gündeme geldi. Her yıl düzenli şekilde iç konuların tartışıldığı kongrede seçimler yaklaşırken yaşanan bu gündem farklı dedikoduları da beraberinde getirdi. Yapılan seçimlerde kaybeden grubun, Birlik Başkanı Fazlı Meto'ya yönelik ithamları farklı bir toplantı olduğunu da gösteriyordu. CHP yanlısı bir yaklaşım gösteren kaybeden grubun gereksiz siyaset yapması gazete tarafından eleştiriliyordu. Nitekim gazete tarafından tarımla uğraşan vatandaşların olmayacak ithamlarla politikayla bağdaştırılması doğru bulunmamıştı.³¹

Ticari haberleri yansıtaçağını ilk çıktığı nüshada belirten gazete 1950 yılının yaz aylarında özellikle Çukurova pamuğu ile ilgili içeriklere yer verdi. Pamuk mahsulünün toplanma döneminde Çukurova bölgesinde yeşil ve pembe kurt vakaları görülmekteydi. Önceki yıl resmî makamlar tarafından bu zararlıların itlafı için DDT'li³² toz ve püskürtme aleti dağıtımı yapılmıştı. Fakat yeni mahsulde zararlılara yönelik DDT'siz organik çalışmalar

²⁸ Seyhan, No:81, 27 Eylül 1948, "Adana-Karataş Dar Hattı Mümkün Mü?", s. 1-2.

²⁹ Seyhan, No:83, 11 Ekim 1948, "Dar Hat Meselesi", s. 1-3.

³⁰ Seyhan, No:92, 20 Aralık 1948, "Ticaretimize Suikast Yapanlar Kim", s. 1-3.

³¹ Seyhan, No:100, 7 Şubat 1949, "Çiftçi Birliği Kongresinde Devam Eden Dedikodular", s. 1-2.

³² Diklorodifeniltriikloroetan.

önceden yapılmış ve ek olarak hükümet pamuğun ihracatı üzerine yeni hamlelere girişmişti. İhracatı üzerine yeni programlar uygulanırken Çukurovalıların özellikle pamuk hasadı ve balyalaması noktasında önem vermesi gereken durumlar üzerine dikkat çekilmişti. Çünkü Ticaret Bakanlığı tarafından pamuk hasadı sonrası ihracatının lisanslanmasına yönelik yeni çalışmalar başlatılmıştı. Bu nedenle yetkililer tarafından pamuk tüccarlarının pamuk içindeki yabancı maddeleri arındırmadan satışa hazırlamaması gerektiği belirtilmekteydi. Hatta bu konuda İspanya'ya gönderilen yumurtalarda çürük vakası nedeniyle ticarete zarara uğranması örneği de verilmekteydi. Eğer Çukurova pamuğunun dünyanın en iyileri arasında yer alması düşünülüyorsa tüm paydaşların bu konulara dikkat etmesi gerektiği vurgulanıyordu. Ayrıca yeni dönemde rekoltenin yüksek ve kaliteli ürün beklentisinin olması pamuk fiyatlarını artırmıştı. Fiyatların artmasında ABD'de yaşanan kötü hasadın etkisi bulunmaktaydı. Böylelikle Çukurovalı üreticiler iyi bir gelir elde edebilecekti.³³

1949 yılına gelindiğinde uluslararası bloklaşma her bölgede görülürken kapitalist-komünist çatışması da kendini her alanda belli ediyordu. Kapitalist Batı ile komünist Rusya kendi ideolojilerini yaymak ve yaygınlaştırmak adına her türden faaliyeti yapmaktan imtina etmiyordu. Dünya özellikle Avrupa ülkeleri tarafını açıkça belli ederken Türkiye tıpkı dünya savaşında olduğu gibi tarafsızlığa özen gösterdi. Fakat yaşanan gelişmeler nedeniyle yavaş yavaş kapitalist Batı yörüngesine girmekteydi. Bu dönemde özellikle Rusların komünizm propagandasına karşı ülkenin genelinde tepkiler gösterilmeye başladı.³⁴ Seyhan gazetesi de komünizm karşıtı bir yayın politikası izlerken millî duygu ve düşüncelere yönelik yazıları okuyucularıyla paylaşıyordu.

Komünizm ideolojisini yaymak isteyen Ruslar Türkiye'de bazı basılı gazete ve dergileri ülkeye sokup Türk gençliğini kendi tarafına çekmek istiyordu. Bu maksatla ülkeye "*Markopaşa*"³⁵ gibi bazı komünizm fikirleri yanlısı yayınların dağıtılmasına destek veriyordu. Söz konusu bu komünizm yanlısı yayınlar Adana kentine sızmış ve Seyhan gazetesi bu girişimleri gündeme getirmişti. Hasta olduğu için okula gelmeyen birkaç Adana Erkek Lisesi öğrencisinin grev yaptığı gibi yalan haberlerin/dedikoduların yayılması nedeniyle Adana Milli Eğitim Müdürlüğü tarafından duruma tepki gösterilmişti. İnfial uyandıran ve doğruluk içermeyen haberler bölge halkı tarafından da tepki toplamıştı. Çok geçmeden hem Adana Erkek Lisesi öğrencileri hem de vatandaşlardan oluşan kalabalık tarafından gösteri yürüyüşü gerçekleştirilmişti. Seyhan'da yaşanan bu hadise üzerine ilk sayfadan fotoğraflı bir haber yayınladı ve "*İnkılabımıza, toprak bütünlüğümüze kimse dil uzatamaz. Yoksa! Gençlik kükrerse kimse önünde durmaz*" üst başlığıyla durumu okuyucularla paylaşmıştı. Seyhan'ın gündeme getirdiği bu haberin alt başlıkları şu şekildeydi: "*Erkek Liseli öğrencilerimiz Moskova Radyosu'nun yalancı neşriyatını şiddetle tel'in ettiler*" ve "*Neşriyatımız Büyük bir hassasiyetle karşılayan ve ulvi heyecanla coşan gençlikle övünüyoruz.*" Gazete nadir de olsa haberlerde fotoğrafa yer veriyordu ve yaşanan bu gelişmeler nedeniyle vatandaşlar ile öğrencilerin düzenlediği komünizm karşıtı gösteriyi şu görselle somutlaştırdı:³⁶

³³ Seyhan, No:171, 7 Ağustos 1950, "*Yeşilkurt Faciası*", s. 1-3.; Seyhan, No:175, 18 Eylül 1950, "*Pamuklarımız Suikasta mı Maruz?*", s. 1-3.; Seyhan, No:179, 23 Ekim 1950, "*Pamuk Piyasası 350 kuruşa Yükseldi*", s. 1.

³⁴ İlhan Tekeli; Selim İlkin, *Dış Siyaseti ve Askerî Stratejileriyle İkinci Dünya Savaşı Türkiye'si (1. Cilt)*, İstanbul: İletişim Yayınları, 2018.

³⁵ Markopaşa 1946-1947 yıllarında yayınlanan bir politik mizah dergisiydi. CHP hükümetine karşı sert muhalefet yapmasıyla öne çıktı. Çok partili yaşama geçiş döneminde basılan derginin yazarları muhalif tutumları nedeniyle yazarları dava edilmişti. Millî Şef İsmet Paşa'yı eleştirmesi sonucunda kapatılmıştı. Bkz. 'Markopaşa', 26 Kasım 1946.; Markopaşa, 19 Mayıs 1947, s. 1.

³⁶ Seyhan, No:102, 21 Şubat 1949, "*Erkek Liseli öğrencilerimiz Moskova Radyosu'nun yalancı neşriyatını şiddetle tel'in ettiler*", s. 1-2.

Görsel-6: Erkek Lisesi Öğrencilerinin Komünizm Karşıtı Gösterilerinden Bir Görsel

Fotoğraftan anlaşılacağı üzere Mustafa Kemal Atatürk'ün komünizmle ilgili sözlerinin olduğu dövizler Erkek Lisesi öğrencileri tarafından taşınıyordu. Aynı sayfada Orhan Kuntalp tarafından yazılan “*Ezilecek Başlar*” başlıklı yazıda dünyanın nefretini kazanmış olan kızılara (komünist Ruslar) karşı birkaç kişinin bile gönül vermesinin kabul edilemeyeceği açıkça ifade ediliyordu. Türklüğe uzanacak ellerin/bu tür girişimlerin hiç tereddüt edilmeden kırılabileceği belirtiliyordu. Ayrıca Seyhan sonraki sayılarında da komünizm karşıtı yazı ve bölümlere çeşitli içeriklerle yer vermeyi ihmal etmedi.

Seyhan 1949 yılı mart ayından itibaren ulusal haberlere yoğun şekilde yer vermeye başladı. Özellikle CHP ile DP arasında yoğunlaşan gündem gazetesinin haberlerini oluşturdu. Zira aynı yıl içerisinde yapılan ara seçimler gazetesinin ana gündemi oldu. Politik atışmalar Seyhan’da yer alırken “*açık oy gizli sayım*” şeklinde yapılan seçimlerin sonuçları hakkında da bilgilere yer verildi. Ayrıca ülke içi politik çekişmeler dışında soğuk savaş ve bloklaşma nedeniyle artan gerilim gazetede işlenmeye devam etti.³⁷ Zira Türkiye’nin komşu ülkelerle ilişkileri de bu minvalde işlenmekteydi.³⁸

C. Yerel ve Ulusal Kutlamalarla İlgili İçerikler

Yerel gazetelerde millî ve manevî günler özel olarak işlenen ana başlıklardandır. Bölge halkının duygu ve düşüncelerinin öne çıktığı kahramanlık, kurtuluş, acı dolu zamanlarının hatırlanması toplumu bir arada tutan öğelerdendir. Böylelikle halkın bu coşkusunun veya üzüntüsünün artıp azaldığı anları kutlaması/anması sonucunda birlik ve beraberlik gelişir.

³⁷ İktisadi içeriğe sahip olan Seyhan 1 Eylül 1947 tarihinden itibaren politik haberlere de ağırlık vereceğini üst künyesindeki değişiklikte belli ediyordu. Zaten ekonomik haberlerin ağırlıklı olduğu gazetede politik bazı içeriklerin artırıldığı görülmekteydi. 26. nüshasından sonra bu tür bir değişiklik aslında demokratikleşme evresi olarak nitelendirilen çok partili hayata geçiş dönemini de bir bakıma yansıtıyordu. Seyhan’ın politik içeriklere geçmesi de normal şekilde gelişen bir değişiklik olarak karşımıza çıkmaktaydı.

³⁸ Sevinç, Derya. “Türk-Yunan İlişkileri Çerçevesinde Kıbrıs Sorununda Yeni Bir Aşama (1954-1960)”. *Atatürk Yolu Dergisi* 15, sy. 60 (Mart 2017).

Özellikle ulusal veya bölgesel çapta törenler yapılır ve süreçler basın yayın organlarında ön planda işlenir. Bölgenin bir gazetesi olan Seyhan da ulusal ve yerel tören/anma günlerinin içeriklerini sürekli gündeme taşımakta ve halkla buluşturmakta idi.

Seyhan'ın millî günler içerisinde dikkat çeken tekliflerinden birisi Atatürk'ün 15 Mart tarihinde Adana'ya gelişi münasebetiyle "Atatürk Günü" olarak kutlanmasına yönelikti. 54. nüshasının ilk sayfasını bu içeriğe ayıran gazete Adana kenti için bu olgunun öneminden bahseden haberlere yer verdi. 15 Mart 1923 tarihinde Atatürk'ün kente gelişinin özel bir gün olduğuna yönelik içeriklerde Lütfi Oğuzcan'ın büyük puntolarla "Atatürk Günü" yazısı dikkat çekiyordu. Adı geçen yazıda şu ifadeler bulunmaktaydı: "Ankara Kalesinin üzerinden hız alıp Toroslara aşan bir bahar rüzgârı ondan bize haber getirdi. Çünkü o Türk'ün ter döken talihini azmiyle yenen büyük adamdı." Bunun dışında diğer fotoğraflı haberde "Atatürk'ün Adana Şeref Verdiği Gün" başlığıyla kente geldiği fotoğrafı okuyucularıyla paylaşıldı:³⁹

Görsel-7: Atatürk'ün Adana'ya Gelişiyle İlgili Paylaşılan Fotoğraf (14 Mart 1923)

Seyhan'ın öne çıkan bir diğer özelliği ünlü şair Ümit Yaşar Oğuzcan'ın babası Lütfi Oğuzcan'ın da⁴⁰ bu gazetede yazılar yazmasıydı. Özellikle toplumsal olaylar hakkında bilgilendirici yazılar yazan Oğuzcan milli günlerde Türk toplumunun duygu ve düşüncelerine tercüman olacak metinleri köşesine taşıyordu. Örneğin Adana'nın kurtuluşunun 5 Ocak tarihi olması nedeniyle kaleme aldığı yazıda şu ifadelere yer veriyordu:⁴¹ "Hesaplar ölçülü, her şey tamamdı, silah onlarda, top onlarda, kuvvet onlardaydı. Üç imparatorluğun boyun eğdiği yedi düvele iki buçuk çeteyle mi karşı koyacaktı Mustafa Kemal?" Lütfi Oğuzcan bu köşe yazısını şu mısralarla tamamlıyordu: "Dalgalan şanlı bayrağım, Uğruna feda canım

³⁹ Seyhan, No:54, 15 Mart 1948, "Atatürk Günü", s. 1.

⁴⁰ Lütfi Oğuzcan 1949 yılından itibaren Tarsus'un öne çıkan gazetelerinde olan Berdan'da da köşe yazıları bulunmaktaydı. Ekonomi haberleriyle ilgili yazılar yazan, mali bilgilendirmeler yapan, esnaf kredilendirmeleri hakkında notlar açıklayan, iflas ve icra durumlarında nasıl hareket edilmesi gerektiğini söyleyen bir yazardı.

⁴¹ Seyhan, No:44, 5 Ocak 1948, "Dalgalan Bayrağım", s. 1.

kanım.” Ođlu Ümit Yaşar Oğuzcan ise aynı sayının birinci sayfasında bir şiir paylaşmıştı. Bu gazete için yazdığı “*Bir Bayrak İçin*” isimli şiiri ilk defa Seyhan’da yayınlandı. Zira şiirin yayınlandığı bölümün hemen altında “*Adana 948*”⁴² şeklinde kısa bir açıklama da vardı. Adana saat kulesi ve Türk bayraklı görsellerin yer aldığı bölümde paylaşılan şiir şu şekildeydi:

*“Bir bayrak bilirim aşktan gururdan
Bir bayrak bilirim ışıktan nurdan*

*Nice altın direklere çekilir
Sonsuzluğa yükseklere çekilir*

*İnsanlar onun gölgesinde hür
Vatan odur onun için ölünür*

*Hudut boylarında siperlerinde ok
En mukaddes sevgili her yerde ok*

*Bayraklar yaratır zafer gününü
Bayraklar bilirler mahşer gününü*

*Bayrak gazilerin kanını taşır
Bayrak bükülmemiş kola yaraşır*

*Bayraklar kan ister yaşamak için
Dünya fethedilir bir bayrak için.”*

5 Ocak 1949 tarihinde Adana’nın düşman işgalinden kurtuluşu münasebetiyle Seyhan görkemli baş sayfa ile okuyucularının karşısına çıkıyordu. Bu özel günün kutlama törenlerine Ulaştırma Bakanı Kasım Gülek, Adana milletvekilleri Kemal Satır ve Sinan Tekeliođlu, Ankara Milletvekili Ahmet Hamit Selgil katıldı. Gazete bölge halkının bayramı kutlamak adına gelen misafirlerini kucakladığını ve siyasi zümrenin katılımının törenlere renk kattığını okuyucularla paylaştı. CHP’li vekillerin katılımının güne ayrı bir anlam kattığını belirten Seyhan’ın ilk sayfadan paylaştığı görsel şu şekildeydi:⁴³

⁴² 948 aslında 1948 yılı için kullanılan kısaltılmış bir tarihtir. Adana’nın kurtuluşunun 5 Ocak olduğu düşünülürken bu ilk defa burada yayımlandığı anlaşılmaktaydı. Türkçü bir düşünce tarzı olan baba-oğul Ođuzcanlar o dönemde özellikle komünizm karşıtı yazılara yer vermektedir. Hatta bu konuyla ilgili bir hatırasını köşesinde paylaşmıştı. Seçim döneminde Adana Atatürk Parkında düzenlenen miting dönüşünde oğlunun bir sorusuna “*Vatan, Millet, Türklük ve Türkçülük davalarında her zaman her yaşta heyecan duydum.*” Bkz. Seyhan, No:45, 12 Ocak 1948, “*Mitinglerden Notlar*”, s. 2. Yine 54. sayıda Atatürk’ün 15 Mart 1923 tarihinde Adana’ya gelişi münasebetiyle “*15 Mart*” tarihinin bir “*Atatürk Günü*” olduğuyla ilgili manşetten yazılar yazdı.

⁴³ Seyhan, No:95, 5 Ocak 1949, “*Çukurovalı Bayramın Kutlu Olsun*”, s. 1-2.; Seyhan, No:95, 10 Ocak 1949, “*Çukurovalıların CHP’ye Karşı Gösterdikleri Yüksek Alaka*”, s. 1-2.

Görsel-8: Adana'nın Kurtuluşu Münasebetiyle 5 Ocak 1948 Tarihli Seyhan'ın Paylaştığı Görsel

Görselden anlaşılacağı üzere çizeri "Ramiz" idi. İsmet İnönü portresi önünde pamuk tarlasında çalışan kadınlar, tarımda makineleşmeyi gösteren bir paletli makine, fabrika bacaları ve bir Türk askeri resimleri görülmektedir. Çukurova'nın aksettirildiği görsel adeta dönemin iktisadi-politik mesajlarını içeriyordu. 5 Ocak günü sadece Adana değil Tarsus ve İskenderun gibi kentlerde de kutlandı. Ayrıca ünlü şair Arif Nihat Asya "Bir Yolcudan Beş Ocak Armağanıdır" notuyla okuyuculara sunduğu "Adana" adlı şiiri de gazetede paylaşılmıştı. Adı geçen şiirin bir bölümü şu şekildeydi:⁴⁴

"Mandalinaların, portakalların.
Ve greyfurtların balı süzmedir.
Şahane bir sofraya kurmuş Adana.
Ki bana değilse, bilmem, kimdedir.
Beş ocağı akar kutlar sularla
Şehir yığın yığın, küme kümedir.
Kimmiş beni Adana'dan atacak
Benim adım Adana'da armadır.
Gönülde, bayrakta, dalda beş ocak.
Bayraklar ipektir, sancak sırmadır,

⁴⁴ Seyhan, No:95, 5 Ocak 1949, "Günün İçinden", s. 2.

*Nasıl bırakırım Adana'yı ben
Bileğinde elim, altın burmadır.
Adana'dan ayrı düşen yiğide
Dalında turunçlar kıvılcımdır."*

Atatürk ilke ve inkılaplarını benimseyen Seyhan, millî duyguların yoğun olarak yaşandığı günlerde özel içeriklere sürekli yer vermekteydi. 10 Kasım günlerinde de gazete ilk sayfasından Atatürk'e olan sevgisini paylaşıyordu. Nitekim 36. nüshasında Ümit Yaşar Oğuzcan'ın "Atatürk İçin"⁴⁵ adlı şiiri sadece Seyhan gazetesinde okuyucularla buluşturuldu. Ayrıca Lütfi Oğuzcan'a ait "Büyük İnsan" başlıklı bir yazı da ilk sayfadan verildi. Adı geçen yazıdan bir bölüm şu şekildeydi: "Dokuz yıl oldu, ondan ayrı, ondan uzaktayız. Fakat onun yolunda, onun izinindeyiz. İçimizde yaşayan Mustafa Kemal'in manevi kudretinden aldığımız hızla diri ve zindeyiz." Bunun yanında Cumhurbaşkanı İsmet İnönü'nün "Türk Milletine" adlı yazısı da eksiksiz yayımlandı. 10 Kasım anma günü için gazetenin ilk sayfasından paylaştığı karikatürist Kemal Enpor tarafından çizilen Atatürk portresi şu şekildeydi:

Görsel-9: 10 Kasım Münasebetiyle Paylaşılan Resim

Millî anma/kutlama günleriyle ilgili içerikler düzenli olarak okuyuculara sunulmaktaydı. Örneğin, 30 Ağustos 1949'te Zafer Bayramı münasebetiyle paylaşılan içeriklerde Valilik tarafından yapılacak program yayınlandı. Seyhan'ın 128. nüshasının ilk sayfasında güne özel yazılar ve bölümler paylaşıldı. Türk'ün gurur günü mottosuyla aktarılan içeriklerde köşe yazıları, tam boy Atatürk görseli ve şiirlere yer verildi. Ek olarak gazetede Adana kenti bayram kutlamalarında bando gösterileri ve fener alayı düzenleneceği bilgisi de paylaşıldı.⁴⁶

⁴⁵ Seyhan gazetesine özel yayınlanan şiirin ilk iki mısrası şu şekildeydi:

"Şimşek bakışlarında koca bir güneşin Atam,
Ölsen de gönüllerde ebedileştin Atam."

⁴⁶ Seyhan, No:128, 30 Ağustos 1949, "Türkün Zafer Bayramı", s. 2.

Dinî konularda da hassasiyet gösteren Seyhan, “*Ramazan Ayı*” münasebetiyle bazı bilgilendirmeleri ve içerikleri ara ara paylaşıyordu. Müslümanlar için önemli günlerden olan Kurban bayramlarında da hassasiyet gösteren gazete tebrik mesajları yazmayı ihmal etmiyordu. Söz konusu kırmızı renkte ve çerçevele şekilde basılan kutlama mesajlarından birisi şu şekildeydi: “*Sayın okuyucularımızın Kurban Bayramı’nı şimdiden kutlar; daha uzun yıllar mesut bayramlara kavuşmalarını candan dileriz.*”⁴⁷

Sonuç

İkinci Dünya Savaşı bitiminde uluslararası manada kritik değişimler yaşanırken bu evrede tarafsız kalan Türkiye’de bazı dönüşümler yaşanmaktaydı. Savaşın olumsuz etkilerinin yanında komünist Rusya ile kapitalist Batı bloklaştı. Soğuk savaş olarak adlandırılan bu süreçte kutuplaşan dünyada yeni politik dengeler ortaya çıktı. Türkiye savaş döneminde olduğu gibi ilk yıllarda tarafsızlığını korumaya çalışsa da Rusların yayılcı politikası Türkleri yeni müttefik aramaya yöneltti. Özellikle boğazlara yönelik emelleri ülkeyi Batı bloğuna yakınlaştırırken ülkedeki ideolojik girişimlere de kapısını kapatmak için uğraştı. Çünkü Ruslar komünist görüşlerini empoze etmek için Türkiye’de tutunmaya çalıştı.

Dış politikada soğuk savaş süreci etkisini gösterirken ülke içinde çok partili yaşama geçişin emareleri görülüyordu. Uzun yıllar süren CHP iktidarına rakip olarak birçok parti kuruldu. Demokratikleşme dönemi olarak adlandırılan yıllarda politik, kültürel, iktisadi alanlarda çeşitli basın yayın organları faaliyet gösterdi. Dönemin olaylarının gelişimini okuyucularına sunarken toplum için değerli hafıza görevi gördüler.

Adana’da 10 Mart 1947 tarihinden itibaren haftalık yayınlanan Seyhan gazetesi, 25 Aralık 1950 tarihine kadar 187 sayı yayımlandı. Yaklaşık dört yıl boyunca bölge halkına hizmet sunan bu gazete Adana Ticaret Odası Mecmuasının kapatılmasından sonra yayınlanmaya başladı. Ticari gazete olarak yayına başlayan gazete özellikle ekonomik sayısal verileri, iktisadi bilgileri, resmî makamların mali paylaşımlarını okuyucularına aktardı. Gazete sanayii, ticaret, tarım, ormancılık, kooperatifler, nakliyat, borsa, mevsimlik ürün cetvelleri, icra-iflas dosyaları, döviz kurundaki değişimler, kredi imkanları gibi birçok konuda haber yaptı. Ayrıca dünya ticaretindeki gelişmeleri de beklemeden vatandaşlara ulaştırdı.

Gazetenin yazarlarını incelediğimizde Lütfi Oğuzcan, M. Nedim Kutlusoy, Ümit Yaşar Oğuzcan gibi kimseler bulunmaktaydı. Bölgenin ünlü karikatüristi Kemal Enpor çizimleriyle gazeteyi renklendirdi. Bunun yanında “*Ramiz*” rumuzlu bir karikatürist de vardı. Özellikle gazete millî ve dinî kutlama, anma, tören günlerinde hassas yaklaşımlarıyla vatandaşların bir anlamda sesi oldu. Seyhan siyah-beyaz renkler yanında bazı nüshalarında kırmızı baskılı içerikleri kullanarak yazarlarının yazı ve haberlerini ön plana çıkardı.

Seyhan’da ilk iki yıl sonrası iktisadi haberler yavaş yavaş azaldı. Bunun yerine ülkedeki politik gelişmelerin bir yansıması olarak kentsel, bölgesel, ulusal, uluslararası haberlere yer vermeye başladı. Özellikle CHP-DP çekişmesi her alanda kendini gösterirken Seyhan kısmî olarak tarafsız kalmaya özen gösterdi. Yine de CHP yanlısı içeriklere sıkça yer vermekten imtina etmedi. Ayrıca Atatürk İlke ve İnkılaplarına bağlı bir yaklaşım sergiliyordu.

⁴⁷ Seyhan, No:175, 18 Eylül 1950, “*Kurban Bayramı*”, s. 2.

Son olarak gazetenin içeriği iktisadi haberlerden çok ulusal/yerel ölçekli konulara doğru kaydı. Seyhan yayın politikası olarak her ne kadar değişime uğrasa da ticari haberleri nedeniyle bölgenin eşsiz gazetelerinden biri oldu. Ekonomi, tarım, ticaret, sanayii, ihracat, ithalat, ulaşım, kapitalizm, komünizm konularında haberler yaparak bir anlamda bölgenin belleği oldu.

Kaynakça

Chandra, Chari, (2009) *Superpower Rivalry and Conflict: The Long Shadow of the Cold War on the Twenty-First Century*, New York: Routledge.

Erkal, Abdi, (2019), 'Osmanlı'dan Günümüze Türkiye'de Yerel Basının Gelişim Süreci', *Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi Akademik Dergisi*.

İlkin, İlhan Tekeli; Selim, (2018), *Dış Siyaseti ve Askerî Stratejileriyle İkinci Dünya Savaşı Türkiye'si (1. Cilt)*, İstanbul: İletişim Yayınları.

Kabacalı, Alpay, (2000), *Başlangıçtan Günümüze Basın Sansürü*, İstanbul: Literatür Yayınları.

Markopaşa, 26 Kasım 1946.

Seyhan, 1-187 sayılar.

Sevinç, Derya, (2017), "Türk-Yunan İlişkileri Çerçevesinde Kıbrıs Sorununda Yeni Bir Aşama (1954-1960)". *Atatürk Yolu Dergisi* 15, sy. 60 (Mart 2017).

Şeker, Mustafa, (2007), *Yerel Gazeteler: Tekniği İçeriği Çalışan Profili Haber Kaynakları Ekonomi Politikası Gücü ve Sorunlarıyla*, Konya: Tablet yayınevi.

Timur, Taner, (2000), *Türkiye'de Çok Partili Hayata Geçiş*, İmge Kitabevi Yayınları.

Eklr:

Ek-1: Seyhan Gazetesinin İlk Sayfasından Bir Örnek (Yıl:1, Sayı:15)

SEYHAN

7 Temmuz 1947 PAZARTESİ
İDARE YERİ : ADANA YENİ POSTANE
YANINDA SEYHAN GAZETE VE MATBAASI
P. K. : 129 — Telefon No. : 1831

Sayı 5 Kuruluş

3 Sindirlik Haftada Bir Çıkar Ticari, Siyasi Halk Gazetesi

Yıl : 1 — Sayı : 18

Gelir Vergisinde Esnaf Muaflığı VE ESNAF VERGİSİ

YAZAN : M. MEDİM KUTLUŞOY

Hükümetimizin, şimdiye kadar devam edip gelen vergi sistemimizde esaslı bir değişikliği ve bütâ-ihtilâbı gerektiren yeni bir vergi sistemi üzerindeki çalışmalarını ve bunun neticesi olarak Büyük Millet Meclisine bir "vergi mazu-mesi", diyebileceğimiz kanun tasarı-larını sunduğuna biliyoruz. Kısaca (Gelir vergisi) dedikimiz bu tasarı-lar haddizatında vergi usul kanunu, gelir vergisi kanunu, kurumlar ver-gisi kanunu, işletme vergisi kanunu olarak dört kanun tasarıını ihtiva etmektedir. Büyük Millet Meclisi, vergi sistemimizde bir düzmece teşkil edecek olan bu tasarıları kendi arasından seçtiği geçici bir komisyona havale etmiş ve bu ko-misyona da kendi arasından ayırdı-ğı üç üyeli komisyonu gelir vergisi esnaf muaflığı kısmını incelettirmiş-tir. Biz bu yazımızda bu vergiler manzumesinin diğer kısımlarını bir tarafa bırakarak gelir vergisindeki esnaf muaflığı kısmını ve geçici komisyonunda adı (Esnaf vergisi) haline getirilen (işletme vergisi)nin esnafa yükleyeceği vergi hasatı üzerinde kısaca durmak istiyoruz. Ancak, mevzuatımıza girmeden önce şurasını açıklamakta fayda gö-rüyoruz : Vergi dedikimiz şey hal-kın devlet ve hükümet işlerinin düzenle yürütülmesi için kendi iktidarına göre yüklediği veya yüklenmesi icap eden bir mükelle-fiyet olduğuna göre bunun herşey-den evvel her vatandaşın mallı kud-retine ve yıllık gelirin göre ayar-lanması ve takimi edilmesi gere-kir. Bir başka deyişle göre verginin esas (içtimâl adaleti) sağlanmaktır ve işte Hükümetimiz de bu yeni vergi tasarılarını Meclise sunmakta ve yeni vergi sistemleriyle içtimâl adaleti kurmak ve sağlamak ama-cındadır. Şu halde vatandaşın dü-şün vâzife de böyle bir ıddiala olan Hükümete elden gelen yardı-mı yapmaktır. Bu yardımın bugün için en görünür şekli vergi tasarı-ları üzerinde açık teklifler yapmak suretiyle vergiyi kanunlaştırarak olan Büyük Millet Meclisinin dik-katını çekmektir. Biz bunun oldu-ğu şu fakat çok gerefil bir vâzife olduğuna inanıyoruz.

Gelir vergisi kanunundaki Esnaf muaflığı kısmını inceleyen üçüli komisyon çok isabetli bir gör-üşle alâkâli esnafın mülkatasını almayı da yerinde bulmuş ve Es-naf Oda-larından mülkâta sormakla beraber bu odalardan Ankara'ya gönderilen temsilcileri de dinlemiştir. Buna ait haberler evvelce ga-zetemizde yayımlandığı için üteri-

de duracak değiliz Ancak geçici komisyonunda Esnaf muaflığı içinin değişik bir safahayı girdiğini görüyoruz. Şöyle ki :

(Devamı ikincide)

SEVİNDİRİCİ BİR HABER:
Pamuk ipliği ithali çok fazla-laştı

Son günlerde gümrüklere gelen mallar arasında bilhassa pamuk ip-liği mevcuttur. Bazı ihâletçi tacir-ler üst üste gelen mallarını çek-mektedirler. Evvelce sıkıntısı ço-külen ve karaborsanın başlıca mal-larından biri olan pamuk ipliğinin son günlerde fazla miktarda ithali sanayi erbabını sevindirmiştir.

Kahve fiyatları düşüyor

İzmit — Son günlerde kahve fiyatları 530 kuruşa kadar yüksel-miştir. Fakat piyasaya lüğün tekrar 520 kuruşa düşmüştür. Lüvvinin tü-kemmesi yüzünden sipariş kabul etmeyen Ticaret bakanlığı yeniden aldığı bir kararla ithal müasadesi vermektedir.

Bu münasibetle İstanbul ve şeh-rinin ihâletçilerinin verdiği yeni siparişler iki aya kadar gelecektir. Alâkâdarların bildirdiğine göre : Brezilyada kahve ihracat fiyatları düş-müştür. Bu suretle gelecek kahve-lerin de ucuz fiatla satılacağı kuv-vetle umulmaktadır.

HATAYLILAR, BAYRAMINIZ KUTLU OLSUN

5 Temmuz 947 Hatay'a or-dumuzun ayak bastığı günün 9 uncu yıldönümü idi. Seyhan Hataylı vatandaşlarımızın kurtu-luş yıldönümünü kutarken Türk vatandaşı dâlimi saadet ve refaha ermesini bütün varlığıyla temen-ni eder.

Hatay bayramı förenle kutlandı

Ankara, 6 (a.m.) — Hatay'ın anı vatana kavuşmasının yıldö-nümü olan dünkü gün coşkun bir tören yapılmış ve bu törene mu-ażam halk kütüphanesi katılmış, Anlatkya sayılı kütüphaneden birini yayımlanmıştır. Halk Atatürk'ü saygı ile anmış ve İhdü'nü bağımlıklarına bildirmiştir.

Paris konferansında Menemencioğlu Türkiye'yi temsil edecek

Paris, 6 (a.m.) — 12 Temmuzda Paris'te toplanacak olan Avrupa konferansında Türkiye'yi Paris büyük elçisi Numan Menemencio-ğlu ile Ankara'dan gelecek he-yet temsil edecektir.

Cumhurbaşkanı AMERİKAN Heyetini kabul etti

Ankara 6 (a.m.) — Cümhür-başkanı İsmet İhdü'n Çankaya'daki köşklerinde Amerikan he-yetini kabul ederek kendileriyle görüşmüşlerdir.

DİLEKLER

Köprüköylülerin Dileği

Geçen haftaki sayımızda de-mirköprünün öte tarafında bulunan köprüköylünün belediyyeye her türlü vergi ve resimlerde bu köylü mahalle olarak tanıdığı halde bu köy üze-rinde hiçbir alâka göstermediğini köylülerin şikâyeti üzerine hiç de-ğilse köyümüzün emniyet ve selâ-meti namına idarî makamlardan bir polis kulübesi konularak emni-yet haklarının köye en yakın olan iki karakoldan ihraç verilmesini dilemişlik.

Bugün aynı köy halkından öğrendiğimize göre, köye şehirden daha uzak bir mesafede bulunan yayla yolu karakolunun köy emni-yetine hakaacağını ve dileklerini müsabet bir netice vermediğini ilâve etmektedirler.

Her köy ve kasabanın işleri üzerinde ayrı ayrı devran başta sa-yın valimiz ve değerli emniyet mü-dürümüzden bu köye alâka gös-termelerini ve emniyet haklarını sağlamalarını bekleriz.

ÖSÖTLER ve SÖSÖTLER

Kooperatifler ve yakın gayeleri..

Şehrimiz esnaf odasının teşebbüs ve delâletle küçük sanat ve esnaf Kooperatiflerinin kurulmak üzere olduğu bu odanın faaliyet plânında men-munluk verici bir haber olarak dikkatimizi çekmektedir. Biz de bu vesileden faydalanarak kooperatifler ve yakın gayeleri üzerinde birkaç söz söylemek istiyoruz.

Bilindiği gibi Kooperatiflerin belli gayeleri ; ortakları elinde bulunan ve ayrı ayrı büyük bir kaymak ifada emiyen küçük ölçekli parçaları bir araya toplayarak bunları toplu bir sermaye halinde ortaklarına faydalı bir hale getirmek. Bir esnaf veya san'atkarın cebinde bulunan bez teyâhat on lira onun esaslı surette işini görebileceği bir varlık ve bir sermaye de-ğildir. Fakat yüz esnafın koyacağı on lira, bin lira, bin esnafın koyacağı on lira onun lira bir sermaye meydana getirir.

Umumî gayesini bu suretle şadığımız Kooperatiflerin mesteki ve hususî ölçüdeki faydalılarına gelince bunları da esnafın kendi ihtiyâtlarına cevap vermek, mallarının iş ve dış piyasalarda rehavetsi sağlamak ; esnafın muhtaç olduğu içtimâl madde ve malzemeyi en ucuz bir şekilde temin etmek, esnafın menşup olduğu meslek ve san'atların gelişmesine çalışmak, esnafın Sağlık ve Sosyal yardım işlerinde ilgilenmek vethâk ortaklarının her bakım-dan yararlarına hizmet etmek g'künde hülâsa edebiliriz.

Sosyal Fâtımizmin de himmeti, teşvik ve yakın himayesi ve Esnaf Oda-mızın delâletle iş, adını atmak şerefi Deri ve Dikim işlerinde uğrayan esnafımıza âdâ bulunuyor. Köşkerler, Ferahlar, Tabaklar, Ekişmeler, Kan-durucular, Oturakça ve Yorgunlar esnaf topluluğuna işine olanı yeni ; Deri duratılar, Oturakça ve Yorgunlar esnaf topluluğuna işine olanı yeni ; Deri ve Dikim işleri Esnaf Kooperatifi s' kurucu ve müteşebbüslerini kullandıkları ortaklıklarına ve meclhete faydalı olmaları hakkındaki dileğimizi ıkrarlıyız.

Vedat

Ek-2: Seyhan Gazetesinin Ticari Sayfasından Bir Örnek (Yıl:1, Sayı:42)

22-12-947 SEYHAN Sayfa 8

DİLEKLER

Sucuk meselesi

Bir okuyucumuzdan aldığımız mektupta Kayseri ve emsal yerlerden şehrimize gelen kuru sucukların kilosunu 250 260 kuruş olduğu halde şehrimizde imal edilen yaş sucukların kilosunun 300 kuruş olmasından şikâyet edilmiş ve bu işleri arayıp soran bir merci olup olmadığı sorulmaktadır.

Bilimum fiyat işlerinin kontrolü Belediye devredilmiş olduğuna göre esasen her gıda maddesi olan sucuğun da belediye tarafından kontrol edilmesine şüphe etmiyoruz. Ancak, bu iş de bu aradaki fakın nedon ileri geldiği gibi biniyoruz. Belediyemiz işi kontrol eder ve mutad hâline yazmamız bir cevap lütfederse biz de okuyucumuzun arzusunu yerine getirmiş oluruz.

Esnaf Koruma ve yardım derneğinin teşekkürü

Derneğimize para yardımı yapmak suretilmiş maksadımıza hizmet eden aşçıda yazılı müesses ve kurullara teşekkürlerimiziz ulaştırılmaya sayın gazetesizin detâletini rica ederiz.

Esnaf Koruma ve Yardım Derneği:
Adı: Teberrî lira
Kahveciler adına Hasan Kurt 30
Elbiseciler adına Hidayet Karuş 30
Berberler adına Abdullah Tuli 40
Terziler adına A. Hamdi Demiröz 30
Osmanlı Bankası 60

Bir Haftalık Artırma ve Eksiltmeler

İhale günü	İş	Adres
8-2-948	Koyun eti, sade yağ, ısrak odunu (memleket hastahanesi)	İ. D. Encümen K.
6-1-948	İbzer satışı	Ziraat kombineleri (Ankara)
25-12-947	Kiralık zahire dükkânları	Adana Belediyesi
30-12-947	Otobüs biletleri	Adana Belediyesi
24-12-947	Kurban derisi	T. H. Kurumu Bahçe
30-12-947	Kömür yüklemeye boşaltma	D.D. Yolları 6 işletme Adana
12-12-947	Büfe	Hava yolları meydan müdürlüğü
2-1-948	Koyun tekımı tamiri	Belediye Adana
2-2-948	Çöp arabaları tamiri	" "
8-1-948	Koyuneti, sadeyağ, pirinç (memleket hastahanesi) il daimi komisyonu	" "
2-1-948	Arpa, saman	Belediye Adana
2-1-948	Hayvan nalıma işi	" "
29-12-948	Çamaşır yıkama işi	D.D. Yolları 6 işletme Adana
25-12-947	Nakiye işi	Tekel Adana
25-12-947	Taş ocakları	Seyhan il daimi encümenine

Halk ne ister ?

Bu sultunda daha evvelde yazmışık. Genel ev kadınıları artık dosti istemiyorlar. Bunlar bu dosti? Afet ve belâlardan âzade kalmak istiyorlar. Bipareler bütün ömür sonuna kadar ce keceği sıtırıp yetmiyormuş gibi birde dostları ve rakiplerini bıçak ve tabanca tehditleri altında insaniyetleri.

Dân tekar bu genel ev kadınıları dostları çarşu meydan muharebesine çevirmişler. Bıçak tabanca nereden bulduklarınımsi sikretmek hatırlamak istemiyoruz.

Rimiyet teğkilâtından müsbet iş gömerimiz halk ısrarla istedi

Fransada ve İtalyada komisiniler mağlûp elildi

Fransız yeni kabinesi aldığı şiddetli tedbirlerle grevlerin önünü almış ve komisinileri mağlûp etmiştir.

İtalyada da De gasperi hükümeti güven oyu almıştır. Neticede orada da komisiniler mağlûp edilmiştir.

Milletlerarası ticaret konferansında

Havana — Türkiye, milletler arası ticaret teşkilâtının icra komisyonunu kuruluş tarzını inceleyecek olan komiteye üye seçmiştir.

Kükürt fiyatları ucuza gidecek

İtalyanların ucuza kükürt teklifi memleketimizde üç yıllık ihtiyacımıza kafi stok mevcudu olması ve nihayet keşifleri kükürt işletmelerinde istihsalin durmamasını temin etmek maksadıyla Etbankın kükürt fiyatlarında bir indirme yapacağı öğrenilmiştir.

Kahve geliyor

Şerhîl meselesinden evvel sipariş edilmiş olan ve son partiyi teğkil eden bir miktar kahveyi hafta içinde bir Amerikan gletisi İstanbul'a getirmiş olacaktır.

Belediye Zabıta Komiserliği

Belediye zabıta memuru İmad Geçki vazifesinde gösterdiği başarıdan dolayı Belediye encümenince komiserliğe terfi ettirilmiştir. B. İmad Geçki'nin yeni vazifesinde de başarılar dileriz.

Sanayi Birliği tasfiye heyetinden : Satılık Büro Eşyası

Cumhuriyet ilkokulu bitişinde Adana Bölgesi Sanayi Birliği binasındaki (Maroken koltuk takımı, multilif yazıhane ve masalar, çeşitli sandalye ve sobalar, yazı ve teklif makineleri gibi) büro eşyası 23 12 947 Salı günü saat 14 de mezkûr binada açık artırma ile ayrı satılacağı ilân olunur.

Eşyalar her gün saat 15 den itibaren Birlik binasında görülebilir. Tasfiye Heyeti

Adana Ticaret ve Sanayi Odasından :
(Adli Sicil numarası : 869)
"Hüseyin Özmez"

Adanada Regatbey mahallesinde 14 sokak 22 numaralı evde oturan ve Türkiye Cumhuriyeti tabasanın olup Saydam caddesinde 321 numaralı mağazayı kendisiyle ticari ikametgâh ihtihaz ediyoruz ve derizmen ticaretiyle ilgili eden «Hüseyin Özmez»in unvan ticareti yukarıda sayılan müdâric bulunduğunda şekilde olarak ve Adana 2 İnci Noterliğince tasdik ilâzınının da odemzda mahfuz bulunduğu cihette keyfiyetin ticaret kanununa tevfikatla 12 12 1947 tarihinde tescil edildiği ilân olunur.

Sebze Piyasası

CİNSİ	Topt. Kr.	Pera Kr.
Patlıcan yerli	60	72
Domates	100	100
Böretice		
Şeker Erigi		
Üzüm		
Kavun		
Elma	90	108
Fasulye Aysa kadın	40	72
Fasulye Rados		
Karpuz		
Dolmalık büber	75	90
Armut	40	48
Patates taze	21	25
Barbunya	50	60
K. soğan	15	18
Yeşil büber 100adet	50	60
Semizotu		
Yeşil soğan	20	25
Sarımsak	75	100
Portakal	1000	1200
Şeker pare		
Şeftali Hatay		
Eski Limon 100 ad.	500	600
Salatalık		

Bir haftalık piyasa cetveli

Maras	Pirinci	Ceyhan	Pirinci	Fasulye	Maden	Fasulye	Elbüstün	Eregil	Yerli	Nohut	Natural	Mercimek	Yeşil	Mercimek	Kuruz	Sadeyağ	Urfa	Sadeyağ	Diyanbakır	ve havelsi	Zeytin yağı	ayvalık	Kilis	Sabun	bay	Mersin	Sabun	Antakya	Sabun	Yeşil	Bayaz	Payınır	Kaşar	peyniri	Zeytin	erdek	Zeytin	Genlik	
113	120	95	110	72	80	60	70	60	65	55	60	45	50	55	60	63	70	520	550	470	500	280	300	220	250	180	200	240	280	150	170	180	220	280	320	105	120	140	160

Altın Piyasası

Reşat	38,50
Hamit	36,50
Aziz	35
Kâlepe	5 50 Kuruş
Gümüş	105 Lira

ÇOCUK DOKTORU

Bahaettin Yengin

Çakmak caddesi 4 yol
sığırcı No : 126
Telefon 1198

DOKTOR

Celâl Gökberk

Abidin Paşa Caddesi
Birinci Noğar üstünde
Tel : 1930

DOKTOR

Adnan Sayrun

Göz Hastalıkları Mütahassısı
Muayenehanesi : Hükümet civarı.
Seyhan oteli karşısı — Adana

DOKTOR — OPERATÖR

M. Hikmet Altuğ

Asker Hastanesi
Kahvaltı — Bogaz — Buran
Büro: amf mütahassısı ve
Operatörü, hastahanesi : kabule başlamıştır.
ADRES : Abidin Paşa Caddesi Asri Erin Karşısı No. 3

İnşaatçıların ve Sayın Halkımızın Nazarı Dikkatine

ARI KIREÇ

Yeni açılan mağazamızda muhtin en üstün kireci Perakende ve toptan satış ve sayın Çukurovalılarını emirlerine amadedir. Taşra vilâyetlerimizde siparişlerini kabul ve en çabuk vasıta ile gönderilir.

ADRES : Pazarcılar Caddesi Mevatan Hanamı Yıkanda No. 24 de ARI KIREÇÇİ Ökâş Arıcan

Sayfa : 2
— SEYHAN —
15-3-948

Biri Şeker Fabrikası İstiyor Öteki de Çimento Fabrikası

Yazan : M. BAKŞI

Bize kalırsa gündelik ikisinden de vazgeçtik. Sebeplerini söyleyelim : Şeker fabrikasından başlayalım yeni teklifi yapan gazete-ekonomi gazetesidir (dövizle şeker alacağız) fabrika kursak olmanın ? diye başlıyor (Eskiiden bir şeker fabrikası bir milyon liraya yapılyordu. Şimdi beş milyon liraya da olsa yine yapmak lâzımdır) diye bitiriyor.

Fikir esas itibariyle doğrudur ve bu işe teşebbüs de edilmştir. Bir yeni fabrika şeker şirketi tarafından Adanada kurulacağı için bu hepfa "Ekonomi arkadaşımıza biraz izahat vermek mevkiinde bulunuyoruz. Bu izahattan sonra (bu işten vazgeçti) sözünü masasını kolayca anırlar

Adanada Şeker kamışı yetişiyor daha yukarıda yetişmediği için bu bir iklim imtiyazdır. ve şeker kamışından yapılan şeker pancara nisbetle % 15 daha ucuza mal olur mill mahsulleri de işe yarar.

Bundan istifade edilmek için ön onbeş yıl evvel Adanada bir (kamış şekeri fabrikası kurulmasını teklif etmiştir biraz sonra halâ devam eden etüdler ve hazırlıklar başladı, verilen hüküm müsbet idi. Neticede 50 milyon lira ile bu işin yapılacağı tesbit edildi (Ekonomi) nin tahmininden on kat büyük olan bu rakam bize de çok görülmüştü fakat şirketin arazi satın alıp sula-

ma tesisatı yapıp bizzat ziraat işini de kendi görmek mecburiyeti ve muazzam bir kombine kurmak karar karşısında uzmanların hesaplarını kabul etmek soab ediyordu bir defa 150 hektar arazi satın alınacak, tesviye edilecek, kanallar açılacak yollar dekoviller yapılacak, muazzam iş yerleri ve müste-melatı, memur ve işçi mahalleleri ve saire den sonra iki tarafı işletme sermayesi böyle muazzam bir yekün tuta bilirdi bu fabrika memleketi ipeba etikten sonra ihracat ta yapılacak iddia ediliyordu öteki-ne neyse ne bu ihracat işine biz-im akımız yatıyordu çünkü müstemleke kaynaklarına dayanan ya bancı şeker fabrikalarıyla. hatta Misarla rekabet etmemize imkân görmüyoruz

Biz bu kadarını istememiştik bu bir kaç milyonla olur biter zannediyor-duk kim bilir belki yine de olur ve belki sekiz onsenede etüdlere sarfeden para ile de mütevazı bir fabrika kurulabilir.

İş bununla da kalmıyor arazi sahipleri şimdi iki üç kat fiyat istiyor, bir takımı da elden çıkarmak istemiyor. ona göre de bir formül bulunduğu sıralarda iş tavası ve son zamanlarda bu dan bahsedilmez oldu dahası var yeni hesapla bu işlere yüz milyon lira sarfede-leceği söyleniyor işi geçirtirecek (Sonu 3 cü sahifede)

Basın Mensupları Karikatür Serimisi No. 14

**Kalem elde sağlı kalı, dilde sözler birer şehir,
Piyasada ne bulursa kor ortaya fikir, mikir . . .
Zalaglı Rüstem misli meydanı sühanda pirdir,
Okun, bukan demez yere serer bu işte mahirdir.**

Osman Akyalçın

Aydın vakıfları müdürlüğüne tayini dolayısıyla limit vakıflar müdürlüğünden ayrılan B. Osman akyalçın yeni vazifesine başına hareket etmiştir.

İlimizde bulunduğu müddet zarfında dürüstlüğü ve temiz karakteriyle kendisini muhitine çok sevdirmiş olan B. Akyalçına yeni vazifesinde de başarılar dileriz.

Dinlenme Tatili

Orta ve Lise Okulları Cumartesi gününden itibaren on günlük dinlenme tatili yapılmaktadır.

Pamuk İhracı

Ziraat Bankası elinde bulunan pamuklardan yedi bin tonunun işveç kurunu veya işveç frangı karşılığı ile ihracatı karar verilmiştir. İhracat % 2 komisyonla tüccar vastasıyla yapılacak ve depoda teslim edilecektir. İhracıtların için mütemmin şart ve bilgiler tesbit edilmektedir.

Not — İhtiyaçtan fazla pamuğum satışına sağlanmış oluyor. İpkiyle mübadele usulü de tatbik edilir ve iş acele tutulursa böğe-gikâyetlerinin azalmasına da faydası olur.

Demir ve Çelik

Amerikada üç aylık kontenjan ile çubuk soğuk işlenmiş demir beton arme demir, kazan buharı galvanize demir, demir ve çelik sac, çanak, boru, tel, ve saire girecektir.

Sterilite İhracat

Fazla malların Sterilite ihracı için vuku bulan müraacaatlar üzerine yeni kararlar alınacaktır. Bakanlığın bu ihracattan prim alacağı da rivayet ediliyor. Mallar çürü-yeceğine ucuz pahalı satılmaktadır, Sterilite bir gün işimiz yarar.

Marşandize Şi'rat

Ankara - Haydarpaşa arasında eskiden üç günde yapılan esya nakliyatı 24 saate indirilmiştir. Cenup Demiryolları işletmesine el koyduktan sonra buralarda da böyle faaliyetleri bekleriz.

DİLEKLER

Seylazadelere yardım meselesi

Tevfik Ersöz imzasıyla aldığımız bir mektupta geçenlerde yağın yağmurlardan yıkılan evinin yaptırılması için bu güne kadar hiç bir taraftan yardım görmediğinden şikâyet olunmaktadır. Alıkalı makam ve teşekküllerin dikkat nazaranı sunarız.

Atatürk'ten

SÖZLER

Türkiyenin sahibi ve efendisi kimdir? Bunun cevabını derhal birlikte verelim: Türkiye'nin hakiki sahibi, efendisi, hakiki müstahsil olan köylüdür.

Bizim uzul ve kabiliyeti tabikiye gördüğümüz m siki siyasi, "Milli siyaset" tr. Dünyanın bugünkü umumi geraiti ve asırları damıtarında ve karakterlerinde temerküz ettirdiği hakikatlar karşısında hayalperest olmak kadar büyük hata olmaz. Tarihin ifadesi budur, ümin, akıllı, mantıklı ifadesi böyledir.

Biz Türkler, bütün tarihi hayatımızca hürriyet ve istiklale timsal omuş bir milletiz.

Sinesinde yetiştiğimiz başıbaşa üstüne kadar çıkaracağı adamların kanındaki, vicdandaki cevheri aşıtı, çok iyi tahsil etmek dikkatinden, bir an feragat etmesin.

Petrola Kavuştuk

Yıllardan beri araştırmalar ve sondajlar yapılan Mardinde Ramana dağında 9 numaralı kuyudan petrol çıkarılmaya başlanmıştır. Şimdilik günde 50 ton çıkarılmaktadır. Tasfiye tesisatı da tesis edilecek ve yeni kuyular açılacaktır. Kaynağın zengin olduğu ve memleketimiz ihtiyacını temin edeceği söyleniyor. Memleketimize her geçen yılda 65 milyon liralık petrol ve mütekelatı ihthal edilmektedir.

Sanayi Kanunu

Ekonomi Bakanı İstanbulda Sanayicileri görüşecektir. Bu arada sanayi kanunu tasarısı İstanbulda mütaalarını da öğrenecektir.

Küçük büyük sanayimizin kalkınması, sermaye celbi pla-laşan teşebbüsleri, hatta millî kalkınma planı yapılması sanayi tasarısında Ekonomi Politikasında sarıh ve istikrarlı bir durum temin etmiştir. bu görüşmeler millî ekonomi konusuna bir hazırlık teşkil edebilir.

Ölüm

Arkadığımız Ali ve Cemal Saracoğlunun babaları B Şükür Saracoğlu kısa bir rahatsızlık sonunda vefat etmiştir. Rahmetiyle Tanrıdan mağfiret diler ailesi efradına taziyetlerimizi sunarız.

Esnaf ne ister ?

İdarehanemiz müraacaat eden demirci esnafından bir zat, kendilerine kok kömürü verilmediğinden şikâyet etti. Mevsim bu esnafın iş zamanı olduğu gibi bir ziraat memleketi olan çukurovada çiftçilerin ekim zamanında bu sanatkârların muntazam çalışmalarına bağlıdır. Sanatlarını icrasında kok kullanan demirci esnafı kömür İSTER